

licet separatio parietum, et tectorum curvatio ejus ruinam ante ostenderent, per aliquot annos usque ad tempus Stephani piæ memoriæ VI. Tempore autem illius ruit, et fuit in ruinis dissipata, et comminuta usque ad tempus quo revocatus est dominus Sergius presbyter, et electus de exilio et consecratus est Romanorum tertius præsul. In illis vero temporibus, quibus invasores apostolicam tenebant sedem, tulerunt de hac basilica omnes thesauros, et cuncta ornamenta aurea et argentea, ac universa utensilia, quæ ab initio hic oblata fuerunt; et non celebrabantur divina officia in ea, sed erat in dispersione quasi in thermis virgultorum et vepribus cooperta. Post ordinationem igitur suam dominus Sergius III, papa tristabatur nimium super desolationem hujus nobilissimi templi. Non enim erat spes neque solatium mortalis de restauratione illius. Cumque omnibus una esset desperatio de ejus revelatione, et humanum deesset auxilium; ad divinæ pietatis conversus juvamen, in qua semper habuit fiduciam, incipiens ab antiquis laborare fundamentis, sine tenus opus hoc consummavit, et decoravit aureis ornamentis et argenteis, sicut inferius legitur, et plus; quia super ibi addidit, dum vixit, prædictus sanctissimus Sergius tertius papa.

« Postquam in honore tui nominis, mundi Salvator, et commemoratione tui sancte Joannes Baptista, de tuis donis per multa certamina et labores præfatus dominus Sergius tertius papa hanc basilicam in ruinis positam a fundamentis construxit, cum omnia ornamenta aurea et argentea atque ænea ex ea ablata fuissent ab invasoribus, reparare et offerre tibi alia cum devoto animo studuit, quamvis

A in multis esset perturbationibus constitutus, non omisit tamen tui servire majestati. Fecit autem, et obtulit omnipotentiae tuæ istam pulcherrimam imaginem, quam quinque libris auri decoravit; ciborium vero miræ pulchritudinis ex argento et auro purissimo cum gemmis; ejus perfectionem ccc. librar. numeros et pondus assumpsit; crucem auream cum crucifixo; argenteas duas, unam habentem crucifixum totum de auro et agnum de auro cum gemmis; coronam de auro, cum crucibus duabus, et alias duas ex mistis metallis. Fibulam de auro cum gemmis. Duas bursellas de argento deauratas cum gemmis quinque; coronas de argento cum delphinis suis decem; canistra de argento xxxix; gavas de argento xxv; cruces argenteas iv, in quibus gavatae pendent, et unam medicam similiter argenteam; calices argenteos iii, unum ex his deauratum; patenam de argento; thuribula de argento iii; imagines de argento tres, unam ex his habentem dexteram de auro, et sibilam in pectore cum gemmis; arcus argenteos vi; traviculam de argenteo, columnellas de argento vi, mala argentea xii, vestes intextas auro duas, coopertorium cum auro, et aliam purum, vela serica lxx. Hæc omnia devotus tibi præparavit: et non cessabit, dum spiritus ejus reverteri artus, præparare, et offerre tibi dominus Sergius papa tertius. »

Si quis forte tristando miratur, quod hæc ornamenta, et alia quæ superius notata ab imperatore Constantino fuerunt oblata, modo non appareant, legat et scrutetur Gesta Romanorum pontificum, et inveniet, quando, et quomodo ab invasoribus hæc fuerint inique sublata.

ANNO DOMINI MCLXVII

HUGO PICTAVINUS

NOTITIA

(FABRIC., *Biblioth. med. et inf. Lat.* III, 297)

Hugo Pictavinus, monachus et notarius Guilelmi abbatis Vezeliacensis, in pago Avalensi in regno Burgundiae, jussu Pontii abbatis an 1156 scribere aggressus est *Historiam Vezeliacensis* (1) *cænobii* ab anno 846 ad 1147, præfixa brevi comitum Nivernensium historia, eamque libris iv absolvit an. 1167. Primus edidit Dacherius tom. III Spicilegii pag. 446 (editionis novæ t. III, p. 498-560.) Liber primus totus abundat epistolis et privilegiis pontificum, Nicolai I, Joannis VIII insecutorumque usque ad Adrianum quartum.

(1) Ord. Bened. usque ad annum 1537, quo monachi obtentis a Paulo III litteris bullatis, cucullum abdicavere et sæcularium Canonicorum mores et vestes induerunt, ut notat Dacherius ad Guil. de Novigento p. 658.